

บทที่ 5

การอภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินหลักสูตรทักษะชีวิตเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการประเมินผล (Evaluation research) โดยอิงแบบจำลอง CIPP กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ชายบริการที่ทำงานในสถานประกอบการกลางคืน ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งผู้จัดทำหลักสูตรและเจ้าของสถานประกอบการ รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชายบริการที่ทำงานในสถานประกอบการกลางคืน จำนวน 8 คน ผู้จัดทำหลักสูตร และผู้สอนจำนวน 1 คน เจ้าของสถานประกอบการ จำนวน 1 คน วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นแต่ละประเด็น

การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านนำเข้าหรือปัจจัยเบื้องต้น เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการก่อนเริ่มการอบรมและก่อนที่จะทำการศึกษาเพื่อประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ จึงได้ขอข้อมูลจากผู้จัดทำหลักสูตรและผู้สอน มาประกอบเพื่อให้ได้ภาพรวมที่ชัดเจน เช่น ด้านสภาวะแวดล้อม ครอบคลุมความจำเป็นในการจัดทำโครงการ นโยบาย การสนับสนุนของผู้บริหาร ความพร้อมของทรัพยากร ด้านปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยเบื้องต้น เช่น งบประมาณ ผู้สอน การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการประเมินด้านกระบวนการจัดการการอบรม กิจกรรมและวิธีการอบรมและด้านผลผลิตได้ประเมินความรู้ของผู้รับการอบรมและการนำไปปฏิบัติ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

พนักงานชายบริการที่ทำการศึกษานี้มีอายุระหว่าง 19 – 25 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ใกล้เคียงกับการศึกษาของ โชคชัย ปรีชาหาญ ที่รายงานว่ามีอายุอยู่ระหว่าง 17 – 25 ปี และการศึกษาของ พยงค์ หาญผดุงกิจและมโนธรรม ไทยแท้ (2529) อ้างใน ชาญยุทธ มั่งคั่ง (2542) พบว่า ชายชายบริการในสถานบริการในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ซึ่งจัดเป็นวัยอยู่ในระยะเจริญพันธุ์ เพราะลักษณะอาชีพต้องใช้สรีระภาพของร่างกายประกอบอาชีพ

ผู้จัดทำโครงการและผู้สอน เป็นผู้ปฏิบัติงานในโครงการการสอนหลักสูตรทักษะชีวิต แก่กลุ่มชายบริการในสถานประกอบการกลางคืน มีความเห็นว่า พนักงานชายบริการเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข จึงได้มีการจัดทำหลักสูตร

ทักษะชีวิตขึ้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และขั้นตอนของโครงการ ได้ระบุไว้ชัดเจนสามารถแก้ไขปัญหาการติดเชื้ทางเพศสัมพันธ์ได้โดยเฉพาะเชื้อเอดส์ที่มีอัตราเพิ่มขึ้น

สำหรับผู้สอนเองมีความเข้าใจ วัตถุประสงค์และขั้นตอนของโครงการอย่างดี มีผู้สอนหลัก 2 คนและมีผู้ช่วยในการสอนในแต่ละกิจกรรม ซึ่งเหมาะสมกับพนักงานชายบริการคือสถานประกอบการละ 10-15 คน ด้านงบประมาณมีงบประมาณพอเพียงในการดำเนินโครงการ

ส่วนด้านหลักสูตรจะใช้หลักสูตรทักษะชีวิต ที่ทางศูนย์สุขภาพชาย (Mplus) ได้จัดทำหลักสูตรทักษะชีวิตขึ้น ซึ่งมีอยู่ 4 กิจกรรม 1.กิจกรรม “เรื่องที่เกิดจากการมีเชื้กส์” (การประเมินโอกาสเสี่ยง) 2.กิจกรรม “คือเรา” 3.กิจกรรม “โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” 4.กิจกรรม “เป้าหมายชีวิต” โดยสอนกิจกรรมละหนึ่งเรื่อง ในการสอนจะสอนเรื่องละหนึ่งครั้ง

ด้านกระบวนการ

พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การวางแผนปฏิบัติงาน การเตรียมการสอนและวิธีการสอน สอดคล้องกับระยะเวลาของการดำเนินงาน ได้มีการประชุมตัวแทนสถานประกอบการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รวมถึงชี้แจงต่อเจ้าของสถานประกอบการ ก่อนที่จะเริ่มดำเนินกิจกรรม ผู้สอนได้เตรียมสถานที่ เตรียมผู้เข้าอบรมโดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน คือพนักงานชายบริการที่ทำงานในสถานประกอบการกลางคืน ส่วนทีมงานผู้สอนมีการประชุมชี้แจงโครงการ ชี้แจงวัตถุประสงค์และคิดวิธีการสอนที่จะทำให้พนักงานชายบริการมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2544) ที่ว่า การจะทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องทราบวัตถุประสงค์ ปฏิทินการปฏิบัติงาน และเนื้อหาหลักสูตร เป็นต้น

หลังจากที่จบการสอนหรือทำกิจกรรมแล้วผู้สอนมีการประชุมระหว่างทีมผู้สอนและหาวิธีแก้ไขการสอนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งเพื่อนำไปสอนในครั้งต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอน ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ยกเว้นบางสถานประกอบการเท่านั้น

เนื้อหาของกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรม เป็นเนื้อหาที่พนักงานชายบริการให้ความสนใจ และเป็นสิ่งที่พนักงานชายบริการต้องใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง โดยเฉพาะอาชีพที่เขาทำอยู่ จึงนับได้ว่าเนื้อหาของกิจกรรมเกิดจากความต้องการของพนักงานชายบริการและเกิดจากความต้องการของผู้สอนหรือผู้ทำหลักสูตร วิธีการสอนเป็นวิธีการสอนโดยแบ่งกลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดของกลุ่มและทุกคนต้องมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องตามสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อ่างใน คู่มือวิทยากรฝึกอบรมเรื่องการสอนเจตคติและทักษะชีวิตเพื่อ

ป้องกันโรคเอดส์ จัดทำโดย กระทรวงสาธารณสุข,กระทรวงศึกษาธิการ,กระทรวงกลาโหมและภาคเอกชน. (2528) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ จะต้องยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จึงจะทำให้การเรียนการสอนหลักสูตรทักษะชีวิตได้ผล

กระบวนการในการสอนผู้สอนจะใช้รูปแบบการสอนที่เป็นกันเอง มีการนั่งแบบครึ่งวงกลมซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถสังเกตผู้เรียนได้ วิธีการสอนจะเน้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วมในกระบวนการสอน โดยอาศัยวิธีการหลายวิธีการเช่น การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการแนะนำของWHO (1994) ว่า วิธีการสอนทักษะชีวิตที่เหมาะสม เป็นการสอนที่เน้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วมในกระบวนการสอนหรือเรียกว่า Active Learning และการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experimental Learning) โดยอาศัยวิธีการหลายๆ วิธีการ เช่น การระดมความคิด (Brainstorming) การอภิปรายกลุ่ม (group discussion) ส่วน Experimental Learning ขึ้นอยู่กับวิธีการสำคัญ 2 วิธี ตัวแบบ(Modeling) และบทบาทสมมติ (Role play) ซึ่งการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจต่อการที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์จริง

การใช้เกมส์ประกอบการสอนเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในกิจกรรม แต่เกมส์จะต้องเป็นเกมส์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะสอน เพื่อผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการเล่นเกมส์ด้วย ใช้ภาษาที่ง่ายไม่เป็นศัพท์ทางวิชาการมากนัก ใช้คำที่พนักงานขายบริการคู้เคย เช่น “ล้างตู้เย็น” “เย็ด” “ไม้กวด” เหล่านี้เป็นต้น

เวลาที่ใช้ในการอบรมหรือสอนจะใช้ในเวลาที่พักพนักงานขายบริการว่างและเป็นเวลาที่พนักงานขายบริการยังไม่เริ่มทำงาน คือ เวลาระหว่าง 17.00 – 20.00 น. เนื่องจากพนักงานขายบริการจะต้องเริ่มทำงานเวลา 21.00 – 24.00 น. การที่จะให้ความรู้ไม่ว่าจะเรื่องอะไรพนักงานขายบริการจะต้องพร้อมที่จะรับ มีเวลาเต็มที่กับการรับรู้ และเป็นเวลาที่กลุ่มเป้าหมายสะดวก เวลาระหว่าง 17.00 – 20.00 น. จึงเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุด ส่วนการใช้เวลาในการอบรมหรือร่วมกิจกรรม จะใช้เวลาประมาณ 45 นาทีถึง 1 ชั่วโมง ซึ่งเป็นเวลาที่พอดีในการร่วมกิจกรรม ถ้านานกว่านี้จะทำให้ไม่มีสมาธิในการร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดจากWHO (1994) ที่บอกว่า การสอนทักษะชีวิตควรสอนเมื่อมีเวลาและโอกาสที่เหมาะสม จึงจะทำให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์

ด้านผลผลิต

การประเมินด้านผลผลิต ประเมินจากผู้มีผลกระทบโดยตรง ได้แก่ พนักงานขายบริการที่ทำงานในสถานประกอบการกลางคืน ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าสู่ในกระบวนการการสอนหลักสูตรทักษะชีวิต ซึ่งในการประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ ผลการประเมินพบว่า

พนักงานขายบริการได้รับความรู้ที่ถูกต้องในการปฏิบัติตัวเมื่อมีเพศสัมพันธ์ จากคำพูดที่ว่า “ผมมีความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากขึ้น และรู้วิธีการป้องกัน” ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรัญญาณี เชื้อไทย (2541) ที่ว่าหลังจากที่นักเรียนมัธยมต้นได้รับการสอนทักษะชีวิตแล้วคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และทักษะการปฏิเสธต่อตรง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการสอน

พนักงานขายบริการสามารถบอกได้ว่าโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีโรคอะไรบ้าง โดยเฉพาะโรคที่ต้องเกี่ยวข้องกับตัวของพนักงานขายบริการเอง คือโรคเอดส์และโรคหนองใน แต่ก็ไม่สามารถบอกอาการได้ชัดเจน พนักงานขายบริการสามารถบอกถึงพฤติกรรมเสี่ยงที่จะทำให้เกิดเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ โดยเฉพาะโรคเอดส์ พนักงานขายบริการสามารถบอกได้ถึง การติดต่อของโรคเอดส์ บอกอาการและสามารถบอกวิธีป้องกันได้ รวมถึงสามารถแยกแยะ ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ได้ จะเห็นได้ว่าการที่พนักงานขายบริการเข้าใจในโรคเอดส์มากกว่าโรคอื่น เนื่องจากอาชีพของตนเอง และมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสาเหตุ อาการและการป้องกัน โดยเฉพาะการป้องกันตนเอง พนักงานขายบริการสามารถบอกได้ว่าการป้องกันตนเองที่ดีที่สุดคือ การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ซึ่งการศึกษาของ ยุพิน ชัยราชา (2541) มีผลไปในทิศทางเดียวกันคือ การใช้ชุดกิจกรรมการสอนความรู้ ความตระหนักและทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์หลังการใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม

พนักงานขายบริการได้นำกิจกรรมทุกกิจกรรมที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ตนเองคิดว่ามีประโยชน์กับตัวเอง โดยเฉพาะกิจกรรมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ถึงแม้ว่าพนักงานขายบริการส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่ออื่นๆเท่ากับโรคเอดส์ แต่สุดท้ายแล้วพนักงานขายบริการก็ยังมี การป้องกันตัวเองเพื่อไม่ให้ติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยการใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ไม่ว่าจะ เป็นแฟนของตนเองหรือแขกที่มาใช้บริการ ถึงแม้ว่าบางครั้งไม่ได้ใช้สารหล่อลื่นร่วมด้วยก็ตาม ซึ่งการที่พนักงานขายบริการรู้จักที่จะป้องกันตนเองจึงเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี และถูกต้อง และสถานที่ที่พนักงานขายบริการจะขอความร่วมมือและขอคำปรึกษาคือศูนย์สุขภาพ

ชาย (Mplus) ซึ่งเป็นสถานที่ที่สามารถขอคำปรึกษาได้อย่างไม่กังวล ศูนย์สุขภาพชาย (Mplus) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่นี้โดยตรง จึงทำให้พนักงานชายบริการไว้วางใจ ซึ่งสอดคล้องกับการกล่าวของ WHO (1994) ที่ว่าการสอนโปรแกรมทักษะชีวิตควรจะต้องมีการดำเนินการโดยหน่วยงานที่พนักงานชายบริการให้ความร่วมมือ ซึ่งศูนย์สุขภาพชาย (Mplus) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่พนักงานชายบริการให้การยอมรับและให้ความไว้วางใจ

เมื่อมีภาวะการเจ็บป่วยเล็กน้อยพนักงานชายบริการมักจะซื้อยากินเองตามร้านขายยาที่มีเภสัชกรประจำซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประกอบ ศรีวิจนะ (2537) ในด้านการรักษาสุขภาพนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่สนใจเรื่องสุขภาพเท่าที่ควร หากมีการเจ็บป่วยจะหาซื้อยารับประทานเองจากร้านขายยา ไม่นิยมไปรักษาที่โรงพยาบาลเนื่องจากกลางวันเป็นเวลาพักผ่อน

จากการศึกษาเพื่อประเมินหลักสูตรทักษะชีวิตสรุปได้ว่า

1. ด้านกระบวนการ

มีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของพนักงานชายบริการและเป็นเนื้อหาที่เกิดจากการทำหลักสูตรร่วมกันระหว่างผู้สอนและพนักงานชายบริการ

มีวิธีการสอนโดยใช้ภาษาและใช้สื่อที่เข้าใจง่าย โดยเน้นให้พนักงานชายบริการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ใช้เวลาช่วงที่พนักงานชายบริการว่างและพร้อมที่จะรับการสอนจึงทำให้ได้ผลในการสอน ใช้สถานประกอบการเป็นที่สอนจึงสะดวกสบายสอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย

ผู้สอนเป็นบุคคลที่อยู่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อพนักงานชายบริการ โดยเฉพาะจึงเป็นผลดีที่พนักงานชายบริการสามารถให้ความเชื่อถือและทำให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ และภาษาที่ใช้ในการสอนเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและเป็นภาษาที่ใช้กันในพนักงานชายบริการ

อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดอ่อนในเรื่องการติดตามผลการอบรม ซึ่งผู้สอนไม่มีแผนในการติดตามหลังจบการสอนหลักสูตรและสื่อที่ใช้บางกิจกรรมไม่ทันสมัย เช่น กิจกรรมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช้โปสเตอร์หรือรูปภาพในการสอน ซึ่งอาจจะทำให้พนักงานชายบริการไม่ค่อยสนใจเท่าไร แต่ถ้าใช้สื่อที่ทันสมัยขึ้น เช่น ใช้ VDO หรือ VCD ซึ่งเป็นภาพเคลื่อนไหวจะทำให้พนักงานชายบริการเข้าใจมากขึ้น

2.ด้านผลผลิต

พนักงานขายบริการ มีความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รู้สาเหตุ รู้อาการและที่สำคัญคือ รู้วิธีการป้องกันมากขึ้น

ด้านการปฏิบัติ พนักงานขายบริการได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเอง เช่น การประเมินพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะโรคเอดส์ และที่สำคัญคือ พนักงานขายบริการมีการป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำหลักสูตรทักษะชีวิต

1. ควรมีการอบรมแกนนำก่อนที่จะนำหลักสูตรลงไปสอนในสถานประกอบการกลางคืน เพราะแกนนำจะเป็นผู้ประสานงานทั้งการจัดสถานที่ จัดเตรียมอุปกรณ์ในการสอนที่จำเป็นต้องใช้นัดเวลา รวมถึงการนัดพนักงานขายบริการ และแกนนำสามารถเป็นตัวหลักในการที่จะช่วยให้พนักงานขายบริการที่มีปัญหาไม่กล้าซักถามโดยตรง เนื่องจากแกนนำเป็นคนที่อยู่ในบาร์เมื่อพนักงานขายบริการมีปัญหасสามารถถามแกนนำได้
2. รูปแบบของการทำกิจกรรมควรมีการเล่นเกมส์ และในแต่ละเกมส์จะต้องให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่สอนหลังจากจบการเล่นเกมส์ผู้สอนควรสรุปว่าเกมส์ที่เล่นให้แก่วิดีโออะไรบ้าง ในการนั่งควรจะนั่งกับพื้น เพื่อจะได้ทำกิจกรรมได้อย่างสะดวก และใช้เพลงที่ทันสมัยเพื่อประกอบการเล่นเกมส์
3. การสอนกิจกรรมบางกิจกรรม เช่นกิจกรรมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ควรมีวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ โดยตรงหรือผู้ที่เชี่ยวชาญเรื่องนั้น โดยตรงมาสอน
4. กรณีที่พนักงานขายบริการเป็นกลุ่มเด็กพื้นที่สูง จะมีปัญหาด้านการสื่อสารควรหลีกเลี่ยงการเขียนและอ่าน การพูดคุยจะช่วยให้ทำความเข้าใจได้ดีกว่า และในการสอนแต่ละครั้งควรถามความรู้ที่เขา มีอยู่ สอนในสิ่งที่เขาอยากรู้และ สอนในสิ่งที่เราคิดว่าเป็นประโยชน์กับเขาและเขาจำเป็นต้องรู้
5. การสอนหลักสูตรทักษะชีวิตควรสอนให้กลุ่มเป้าหมายมีทักษะในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการปฏิเสธ

ข้อจำกัดในการศึกษาในครั้งนี้

1. เนื่องจาก พนักงานขายบริการได้ผ่านขั้นตอนการอบรมไปก่อนที่ผู้ศึกษาจะดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ จึงไม่ได้เปรียบเทียบผลทางด้านความรู้และด้านการปฏิบัติก่อนและหลังการอบรม แต่เป็นการประเมินว่าพนักงานขายบริการมีความรู้และมีการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่หลังจากที่ได้รับการอบรมหลักสูตรทักษะชีวิตแล้ว

2. การประเมินด้านการปฏิบัติไม่อาจเข้าไปสังเกตในเหตุการณ์จริงได้ จึงได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในปัจจุบันมีผู้หญิงเข้าไปเที่ยวในบาร์เกย์มากขึ้น บางครั้งผู้หญิงได้ซื้อบริการทางเพศจากพนักงานชายบริการ ซึ่งนำไปสู่การแพร่เชื้อที่ซับซ้อนขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะศึกษา ปัจจัยที่ทำให้หญิงเที่ยวและต้องซื้อบริการชายในบาร์เกย์และโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อและแพร่เชื้อติดต่อทางเพศสัมพันธ์

มีชายบริการอีกหลายกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในสถานประกอบการ เช่น เด็กเร่ร่อน ซึ่งเด็กเหล่านี้เป็นเด็กที่ด้อยการศึกษา ขาดทักษะชีวิต และขาดการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับแขก การศึกษาวิจัยหลักสูตรทักษะชีวิตที่เหมาะสม เพื่อใช้อบรมกลุ่มเด็กเร่ร่อนที่ขายบริการ จะเป็นการขยายผลการลดอัตราการติดเชื้อได้ต่อไป